

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Riva Szápáry, Adria-palota.
Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:
Évesz evre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRTÉTELEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
— Hivatalos hírdetéseket 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

A budapest—fiumei második utvonál.

Irta: *Polónyi Manó*, máv. főellenőr.
III.

Első feladatunk Fiumében egy nagyszabású „Export-hűtő-központ” létesíteni, melynek nem szabad semmivel sem kisebbnek lennie a hamburginál. Ezen hűtő-központtal kapcsolatba hozandónak tartom a *fiumei nagy vághíd*at, illetve előbbivel együttesen kombinálendő. A második ilyen nagyszabású „Export-hűtő-központ” Budapesten létesítendő s a mennyiben ilyen épp mostanában épülőfélben van, ha az netán nem felel meg a kivitel nagyarányú kívánalmának, úgy módot kell találni, hogy ilyenre kibővíthessék. Ezen hűtők közvetlen simószekítettésekbe hozandók a fő teherpályaudvarokkal, hogy épp úgy Fiume, mint Bruck, Marchegg és Zsolna fele a hűtőkocsik akadály nélküli gördülhessenek. Ugyancsak hazánk vidéki nagyobb export-állomásain, u. m. Szabadkán (mar van), Kecskeméten, Nagyszentmiklóson, Orosházán, Újvidéken, Szalontán stb. kisebb méretű hűtőkamrák, mint készletben tartó raktárak volnának létesítendők.

Amint ezen hűtők létesítenének, úgy a romlandó élvezeti cikkek kivitele oly nagy arányokat öltene, hogy a termelők azonnal hozzáláttnának a nagy productio előállításához s ez már magában foglalja az élvezeti cikkekkel való nagykereskedelmet, amennyiben a tulproductio előállítása sokkal olcsóbb s így *az anyag, főleg az olcsóbb vizitak felhasználása mellett, sokkal inkább versenyképes is.*

A termelők kerületenkint nagy szövetkezetekké egyesülhetnének úgy, mint az manapság Dániában is van. A vidéki exporteurók is tömörülhetnének részvénytársaságokká s élére állhatnának a vidéki hűtőknek stb. s mindezek karöltve, oly forgalmat teremtenének, amelylyel a nagy importpiacok minden támasztott igényeit kielégíthetnék. *Mennyi munkákész nyerne foglalkozást! A legszegényebb néprétegek mily olcsón juthatnának az osztályozáson alul maradt élelmi cikkekhez!* Igaz, hogy a kivitel tulságos forszirozásának mintegy természetes következménye az itthon beálló anyagihiány és drágulás, de az csak átmenetileg lesz észlelhető, mivel, mint említém, a mezőgazdaság azonnal hozzálátand a nagybani termeléshez, s hamarjában rendelkezésre fognak állani a nagykereskedelem által követelte nagyobb tömegek. Ott, hol kifejlődik a nagykereskedelem bizonyos cikkekben, sohasem áll be anyagihiány, mivel ott mindig rendelkezésre állanak a nagy tömegek s az osztályozáson alul maradó cikkek a szegényebb néposztály javára. Példa rá ismét Dánia, mely csupán vajból 215 millió értékűt szállított egy év alatt Angliába, mégis nem drágább ott a vaj, mint minálunk. Csak ott áll be állandó jellegű anyagihiány és drágulás, hol van egy bizonyos mertékig kiviteli forgalom, mint például nálunk, *de nincs megfelelő állattenyésztés s ipari feldolgozás, ahol nem halad a mezőgazdaság karöltve a kereskedelemmel, ahol tehát nagyobb a kereslet, mint a kínálat.*

Hűtőkamrák nélkül nem leszünk képesek a külállamokkal a fennálló versenyt fenntartani már azért sem, mivel a versenyző exportállamok, köztük Amerika, Oroszország, Olaszország és Dánia minden célravezető eszközt megragadnak, hogy a hűtők segítségével versenyezzenek s ha mi velük legalább is lépést tartani nem tudunk, elveszítjük magunk

alól a talajt, üres kezzel távozzunk majd onnan, ahonnan meg ma sok-sok millióval térünk vissza.

Erkölcsei, anyagi érdekünk s lefenn tartási összefonunk parancsolja, hogy most már cselekedjünk.

A cselekvés terén azonban nem állhatunk meg a hűtőkamara intézményénél, ez csak egyik hathatósabb eszköz a célhoz, ezenkívül még több igen fontos intézkedés végrehajtását tartom elengedhetlenül szükségesnek. Ezen intézkedések épp úgy érintik a kereskedelmi, mint a földmivelésügyi tárca ügykörét, miért is megfelelő sorrendben igyekszem azokat itt felsorolni. A kereskedelmi s ezt követőleg a földmivelésügyi körébe vágó intézkedések ezek volnának:

1. A kereskedelmi m. kir. kormány lépjen sürgősen érintkezésbe az Adria m. kir. tengérhajózási részvénytársasággal az iránt, hogy a kivitelre szánt összes romlandó élvezeti cikkeknek tengeren leendő elszállítása céljából eddigi Fiume—Glasgow, Fiume—London, Fiume—Liverpool, Fiume—Rouen, Fiume—Bordeaux, Fiume—Barcelona, Fiume—Hamburg, Fiume—Antwerpen és egyéb fontosabb fő kikötőket érintő *gyorsjáratu* hajóit szerelje fel „Linde” rendszerű hűtőkamrákkal, melyeket „Nicholson” budapesti gépgyár hozott hazánkban forgalomba s amely rendszer mindenütt a legjobban be is vált.

2. A Magyar Élelmiszer R.-T. által Budapesten létesített „Export-hűtő-központ”, és a Fiumében létesítendő hasonló Export-hűtő-raktár hozassanak egymással szoros kapcsolatba, s mindkettő ugyancsak társas viszonyba, illetőleg szerződéses kötelékbe az Adria m. kir. tengérhajózási részvénytársasággal, s felettük ellenőrzési s felügyeleti jogát gyakorolja maga a m. kir. kormány addig is, míg az „Adriával” 1912. évben a magyar kormány opció jogának érvényesítése mellett a szerződést további 10 évre megkötne. A hűtő-kamara-intézmény behozatala, ha kell, az 1.140.000 korona évi subvenciónak megfelelő összeggel leendő felemelése árán is minden körülmények közt létesítendő. Hűtőkamrás hajók forgalomba hozatala nélkül nem használhatjuk ki a Budapest—Fiumei utirányt, s nem vehetjük igénybe a tengert élvezeti cikkek részére. Legcélszerűbbnek vélem, ha maga a Magyar Élelmiszer Részvénytársaság, vagy pedig az Adria Részvénytársaság építené fel a „Fiumei Export-hűtő-központ” s önmaga kezelné is.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A delegációk összehívása.

Budapest, aug. 21. *Wekerle* Sándor miniszterelnök legközelebb Bécsbe utazik, hogy az osztrák kormány nyal a delegációk összehívásának idejére nézve megállapodjék. A magyar kormány október hó közepére tervezi a delegációk összehívását, amelyek Budapesten fognak ülésezni.

Kossuth Herkulesfürdőre megy.

Budapest, aug. 21. Félhivatalos jelentés szerint *Kossuth* Ferencz kereskedelmiügyi miniszter szombaton Karlsbadból

Budapestre érkezik és néhány napi itt tartózkodás után utókúrára Herkulesfürdőre utazik.

Kihívás egy hírlapi cikkek miatt.

Budapest, aug. 21. *Zsedényi* Aladár a „Pesti Hírlap” vasárnapi számában az első honvédegyalozredet támadó cikket irt. Ebből kifolyólag *Fabritius* Győző ezredes (ugyanaz, aki február 19-én az országgyűlés feloszlásánál közreműködött), *Formanek* őrnagy és *Bothmer* báró százados provokálták *Zsedényit*, aki *Hoffmann* Ottó drt és *Légrády* Imrét nevezte meg segédeit.

Magyarok és osztrákok.

Lipscse, aug. 21. A közeli Oelsch város egy előkelő szállójában *Ferencz József* király születésnapja alkalmából ünnepi vacsorát rendeztek, amelyen sok magyar és osztrák idegen vett részt. A pohárköszöntő alatt nyolcz jelenvolt magyar ur, kiknek gomblyukában a tulipánjelvény díszlett, ülve maradt. Ez ellen lármásan tiltakoztak a társaság tagjai s a szállótulajdonos a nyolcz magyart kénytelen volt távozásra felszólítani. A tüntető magyarok kocsikat hozattak, miközben egy magyar tréfásan fényképfölvételt akart készíteni az ünneplő társaságról. Erre az osztrákok dühbe jöttek és a kezük ügyébe eső tárgyakkal megdobálták a magyarokat. Ezek egyike revolvert rántott s csak így tudták a magyarok bántódás nélkül távozni. A rendőrség, amely a helyszínén megjelent, elkobozta a magyar ur revolverét.

A valparaisói földrengés.

New-York, aug. 21. A valparaisói földrengés által okozott katasztrófa föllumulja a san-franciscóit. A pusztulás leirhatatlan. A halottak száma hihetetlenül nagy; pontosan meg sem állapítható. A földrengés ezer négyzetkilométernyi területre terjedt ki.

Csődbe jutott és megőrült.

Debrecsen, aug. 21. *Adler* Simon dusgazdag kereskedő a napokban csődbe jutott. A szerencsétlenség megörjítette és a téboly ma tört ki rajta. Konyhakéssel le akarta szurni hozzátartozóit, kik közül többet megsebesített.

Anyagilkosság gyanúja alatt.

Kecskemét, aug. 21. Özvegy *Fodor* Istvánné, 75 esztendősz gazdag birtokosnőt ma reggel ágyában átmetszett torokkal, holtan találták. Szekrényéből több ezer korona eltűnt. Rablógyilkosság gyanúja miatt leányát, *Oláh* Károlynét, férjével együtt letartóztatták.

A horvátok és — Axentye Szevér.

Az „Agramer Tagblatt” augusztus 18-iki számában, rámutatva arra az intervjúra, amelyben *Wekerle* Sándor miniszterelnök a „Secolo” munkatársa előtt Fiuméra vonatkozólag olaszbarát nyilatkozatokat tett, nagy örömmel idézi a „Pesti Napló” egy fiumei levelét, amely annak a reménynek ad kifejezést, hogy a hivatott tényezők végre be fogják látni, hogy Fiumében a mai helyzet a fiumei olaszok „irredentizmusa” miatt teljességgel tarthatatlan. [Az „Agramer Tagblatt” persze következetesen *Rijeka*-nak nevezi Fiumét]. Aztán idézi tovább a jeles fiumei levelet, amint következik:

„A magyar kormánynak és a koalíciónak a horvátokkal kellene keznet fogniok, hogy az olasz irredentizmusnak vége vessék. Az idő erre kedvező. A kormánynak a fiumei horvátokat kell támogatnia, hogy a horvát elem Fiumében terjeszkedhessen. Hála a jó egyetértésnek, amely a horvátok és a magyarok közt fennáll, a horvát *Rijeka* semmivé tenné az olaszok hű aspirációit és hű városát lenne *Szent István koronájának*.”

Hát igaz, hogy ilyesféle sületlenség a „Pesti Napló”-ban csakugyan megjelent, de hogy annak a jeles fiumei levélnek írója minő politikai éleslátással van megáldva és mennyire ismeri a helyzetet és a közhangulatot ugy Fiumében, mint Horvátországban, midőn a fiumei olaszokat „irredentisták”-ként feketíti be a közönség előtt és ugyanekkor mintaképp állítja elének a „hű horvátokat”: azt élénken bizonyítja két oldallal odább maga az „Agramer Tagblatt”, amely a magyarság egyik legádázabb ellenségének és lelketlen hóhérjának, *Axentye Szevérnek* halála alkalmából, magyarbarátsággal sziníg eltelve, ekképpen dicsőíti ezt a „nemzeti hős”-t:

„A hírneves román szabadsapatvezér a román hegyi lakosság köréből szervezett szabadsapatával *vitte küzdött* a császári csapatok oldalán a magyar zászlók ellen. Hívó szövegét örömmel követte a román nép, amely őt *regale muncilor*-nak, a hegyek királyának nevezte és vezetése alatt szembe szállott a magyar zendülőkkel. Az 1848-ik év e nemzeti hősné halála a román nép minden rétegében a legmélyebb gyászt keltette. Holttestét Balázsfalvára szállítják, ahol a temetési ünnepségek alkalmából nagy nemzeti tüntetések várhatók.”

A hiénaszívű hóhér e meleg dicsőítése egy olyan lap részéről, amely a *magyar-horvát barátság* alapján áll, eléggé mutatja, hogy minő *„hű városát lenne Szent István koronájának”* Fiume, ha valaha horvát várossá lenne. Amitől az Isten mentse meg bennünket!

KÜLÖNFÉLE.

— **Személyi hír.** *Chavanne* Rudolf altábornagy, a zágrábi XIII. hadtest parancsnoka a tegnapi reggeli gyorsvonattal visszautazott Zágrábba.

— **Szent István ünnepe.** Fiume is nagy diszszel ülte meg tegnap az első magyar királynak, Szent Istvánnak ünnepét. A középületek és a kikötőben levő hajók zászlódsztoltáltak. A plébánia-templomban délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet volt, amelyen megjelentek: *Nákó* Sándor gróf, kormányzó fényes diszmagyarban, *Wickenburg* István gróf és *Mentsik* Ferencz dr. miniszteri tanácsosok, *Donáth* Imre miniszteri osztálytanácsos, *Vio* Ferencz dr. polgármester, a városi képviselőtestület tagjai, *Matuschka* tabornok, a konzuli kar, az állami és a városi tisztviselők, a

penzügyőrség és a révkalauzok. Az istentiszteleten *Martinez* apát czelebrált fényes segédlettel. A templom bejáratánál diszbeöltözött rendőrség állott sorfalat. — Szép lelkesedéssel ünnepelték Szent István napját a szomszédos magyar érzelmű Grohovóban is, ahol szintén zászlódsztoltáltak a házak. A községben, ahol egyszersmint vásár is volt, népiünnepet és táncmulatságot rendeztek. Az ünnep élénkségehez nagyban hozzájárult a fiumei kirándulók serege. A városi zenekar egy része is átment Grohovóra és a délutáni órákban tizenet adott.

— **Uj ezredtulajdonos.** A király *Varosanin* tábornagy, dalmát katonai parancsnokot a Zárában állomásozó 25. gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

— **Montecuccoli és a magyarok.** Mint Budapestről jelentik, a hajóraj legutóbbi látogatása alkalmával Fiumében járt a „Politikai Értesítő” szerkesztője, aki beszélgetést folytatott *Montecuccoli* Rudolf gróf tengernaggyal, haditengerészetünk parancsnokával. A tengernagy többek közt kijelentette, hogy több magyar szolgál a haditengerészetnél, kik valamennyien kitüntették magukat.

— A magyarok — ugymond — nagy ügyességükkel és intelligenciájukkal tűnnek ki.

Majd kijelentette, hogy az őszi delegációs ülés alkalmával a *delegátusokat meghívja Fiuméba* és itten személyesen fogja nekik bemutatni haditengerészetünket. Ez iránt már értekezett is *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel.

— **A hajóraj eltávozása.** A gyakorlatozó nyári hajóraj, amely négy napig időzött a fiumei kikötőben, vasárnap éjszaka hagyta el az „Erzherzog Karl” és a „Lacroma” kivételével Fiumét, hogy Toledóba menjen a szükséges szénrakomány felvételére. Az „Erzherzog Karl” a flotta postáját várta be és tegnap reggel indult el Toledóba. Ugyancsak tegnap indult el a „Lacroma” *Montecuccoli* Rudolf gróf tengernaggyal, a haditengerészet parancsnokával Póla felé. A hajóraj Toledót elhagyva, még egy hétig fog gyakorlatozni a nyílt tengeren.

— **„Serata nera” a Fenice-szinkörben.** Valóságos népvándorlás indult meg ma este kilenczédfél órakor a Fenice-szinkörbe, ahol a Volta-kinematográf élelmes mutogatója ma bucsuelőadásul *„serata nera”*-t, azaz *„fekete este”* hirdetett. Hogy mit jelent a „fekete este” a kinematográf nyelvén, azt Fiume felnőtt közönsége, ha nem tudta volna is, megtudhatta abból a szükszavú, de sokatmondó jelentésből, hogy az estét „csupán férfiak számára” rendezik. Tehát pikantériák, idegcsiklándozó, vérbizsergető pikantériák voltak várhatók ma este a rozoga, vén Feniceben. Csodálkozhatik-e hát valaki a népvándorlás megindulásán a „fekete este” színhelye felé? A város összes kávéházai valósággal kongtak ma este az ürességtől, a vendéglőkben minden nőtlen és szalmaözvegy. sőt nem szalmaözvegy ember is sietve nyelte le vasoráját, hogy öt percczel később életveszélyes tolongásban, hering módjára összehúszva és száz meg száz ember fején átkandálva, láthasson valamit a pikánsnak hirdett mozgóképekből. Több, mint kétezer ember lehetett a szinkörben és még a tetőzet gerendázatán is úgy gubbaszkodtak a bátrabb legények, mint a verebek. Egyszerre csak 3, azaz *három* uribőlgy is megjelent a szinkör-

ben, akiket, midőn férjeik kíséretében beléptek, mint „jogtalan betolakodókat” fülsiketítő lármával és füttyüléssel fogadott a karzat. Amidőn megkezdődött a mozgóképek sorozata, általános „csalódás” érte a publikumot. Teljességgel ártatlan és már jól ismert képek voltak, ami valósággal felbőszítette a pikáns élvezeteket áhító közönséget. Olyan iszonyu láрма és füttyülés keletkezett, amely elhallatszott egész a korzóig és minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy megrohanják és izzé-porrá zuzzák a szerencsétlen kinematográf készüléket. Végre 9 órakor megjelent a színpadon egy fiatal ember, aki perczek multán szóhoz tudván jutni, bejelentette, hogy most következik a pikáns képeknek egy 40 perczes sorozata. Dörgő taps jutalmazta ezt a jóleső bejelentést — ámde csakhamar kitént, hogy a lelkesedés korai volt. A bemutatott képek semmiképp sem elégitették ki a káviarra éhes publikumot. Volt ugyan vetkőzési jelenet, hasztáncz, nászutazás, női fürdőzés stb. — de mindez a legszelidebb kiadásban. Ez mindenestre csak dicséretére válik ugyan a kinematográfnek, de a Fenice ma esti közönsége nagyon zokon vette. A három férjes asszony hamarosan beleunt a mulatságba és eltávozott, valamint elszállingóztak a tapasztaltabb, idősebb uriemberek is, csak a fiatalság és a karzatokon szorongó ezer főnyi tömeg követelte elégedetlenül, nagy lármával a „jogát.” A nagy zajongás miatt többször meg is kellett szakítani az előadást. Amidőn pedig bejelentették az utolsó képet, amelyet a publikum szintén tulságos szelidnek talált, újra falfrengető láрма és füttyülés hangzott fel és ilyen macskazene közben távozott az óriási embertömeg a „fekete este” színhelyéről, azzal a mélységes, elkészerítő érzéssel, hogy őt most — „becsapták.”

— **Uj raktár a szabad kikötőben.** Az államvasutak igazgatósága pályázatot hirdet a Valéria-mólóra tervezett raktár építésére. Pályázni ez évi szeptember hó 13-áig lehet. Az építési tervezet s a pályázati feltételek a helybeli kereskedelmi és iparkamaránál tekinthetők meg.

— **Megjött a „Carpathia.”** A kívándorlókat szállító „Carpathia” Cunard-gőzös tegnap reggel a fiumei kikötőbe érkezett. A kívándorlóhajót Triesztben 5 elsőosztályá, 168 felnőtt, 15 gyermek és 8 csecsemő harmadosztályu visszavándorló utas hagyta el. Fiumében eddig 1660 kívándorló váltotta meg a jegyét a hajóra. A „Carpathia” csütörtökön, e hó 23-án indul el Fiuméból Amerika felé. — A hajó mostani útján a gibraltári szorosban öngyilkossági kísérletet követett el a kívándorlóhajó egy harmadosztályu utasa. Alkonyatkor, amikor egymagában volt a fedélzet egy félreeső pontján, a tengerbe vetette magát. A hajón figyelmessé lettek a loccsanásra; a „Carpathia” megállt, nyomban vízrebocsátott egy mentőcsónakot s a matrózok a tengerbe ugrott ember keresésére indultak. Azonban egy órai munka után sem akadván a nyomára, a hajó folytatta útját. Másnap Gibraltárba ért a „Carpathia” és az öngyilkosnak vélt, eltűnt utas itt általános bámulatra a hajóra szállt. Az öngyilkosjelölt elmesélte, hogy megbánta tettét s elszánt erőfeszítéssel uszva igyekezett megmenteni életét, mignem egy arra járó gőzös fölvette és partraszállította.

— **Filloxera Dalmáciában.** Hivatalosan konstataálták, hogy a spalatói kerület Novi, Szratok és Brisztivicza községében filloxera pusztít.

— **Jótevény hagyomány.** A napokban elhunyt özvegy *Verzenassi* Jozafina végrendeletében a következő adományokat tette: 4000 koronát a Fiumében létesítendő dologház javára, 200—200 koronát a gyermekmenedékhelynek, a Mária-árvaháznak s a Jezus Szent Szíve egyesületének, 400—400 koronát Fiume szegényeinek s a Benedek-rendi apácák temploma javára s végül 1000—1000 koronát a Szent Vito és Modesztusz templom a kapuczinusok temploma, a dóm templom és az Agoston-rendi szerzetesek temploma javára.

— **Eltűnt tengerészkatona.** A kikötőnkben időzött hajóraj tengerészkatona szintén kivételként részüket a szárazföldi élet örömeiből; csapatonként engedélyt kaptak a hadihajók elhagyására s az engedélyük, mint-hogy a flotta távozásának ideje vasárnap éjszakájára volt kitűzve, ez napi esti 10 óráig volt érvényes. Tízóra tájt nagy rajokban közeledtek a város minden részéből a mulatók fiúk a kikötőbe, ahonnan gőzcsonakok szállították őket a hajókra. A tengerészkatona nagy része természetesen borközi állapotban került vissza mulatozásból. Két tengerész megkésve érkezett meg valamivel tíz óra után az Adamich-mólóra, amikor a gőzcsonakok már vigan szeltek a habokat. A matrózok ekkor a vízbe vetették magukat és uszva érték el a gőzcsonakokat, amely fölvette őket. — Többen el is tűntek a hajóraj legénységéből. Így a »Sankt Georg«-ról eltűntek *Mihelics* és *Tulics* nevű szakácsok, továbbá *Dellapietra* matróz. A »Wien« hajónak *Schwanthaler* Ferencz nevű negyedik osztályu matróza sem tért vissza a hajóra. Ezeket bejelentették a rendőrségnek. Két matróz, akik a »Wien« hadihajóról csónakázni indultak, nyomtalanul eltűnt; megtalálták csónakjukat, amely felborulva uszott a tengeren. Erre keresésükre indultak, de nem sikerült őket megtalálni. Valószínűleg befuldultak a tengerbe.

— **Hajók forgalma.** Ma a fiumei kikötőbe érkeztek: a »Dorothea« osztrák gőzös Santosból; a »Mostar« osztrák gőzös Triestből és a »Tebe« osztrák gőzös Triestbe; az »Aglai« osztrák gőzös Triestbe; a »Stefánia« Adria-gőzös Londonba; a »Baross« Adria-gőzös Rouenba; az »Erni« osztrák gőzös Chesterbe; a »Toro« olasz gőzös Spalatoba és az »Arpád« Adria-gőzös Cataniába.

— **Az állat az emberben.** *Skrobonya* Mihály skurinyei földmives négy esztendő kis leánya, Heléna, ezelőtt négy nappal gyanus tünetek között megbetegedett. A kis leányt szülei a fiumei városi kórházba szállították, ahol a vizsgálat alkalmával páratlanul lelketlen bűncselekmény nyomára akadtak. A kis Heléna testén embertelen erőszak nyomai láthatók és súlyos metelyező betegségben szenved. Ma délután a kis leánynak 18 esztendő nővére szintén hasonló betegség következtében került a kórházba és kihallgatása alkalmával elmondta, hogy egy kőmiveslegénnyel volt hónapokon keresztül viszonya. Ez fölkelte azt a gyanút, hogy a kis leányt is ez a kőmiveslegény metelyezte meg. A rendőrség ma kihallgatta a legényt, aki eleinte makacsul tagadott s csak akkor ismerte be bűnét, mikor a rendőrorvos megvizsgálta és őt is betegnek találta. Nyomban letartóztatták és egyelőre a kórházba szállították.

— **Meglopott kivándorlójelölt.** *Peitler* Antal, somogy megyei 42 éves munkás-ember a »Carpathia«-val Amerikába akart vándorolni. Fiuméba érve, szombaton táviratot kapott családjától, amelyben arra kérték, hogy ne menjen Amerikába. *Peitler* erre elhatározta, hogy itthon marad Magyarországon, s hétfőn haza is akart utazni. Vasárnap éjjel betért a vasuti állomás átellenében levő kocsmába, ahol egy *Románszki* Gyula nevű, galicziai illetőségű legény csatlakozott hozzá. A kocsmáskor legény csatlakozott hozzá. A kocsmáskor alkoholgőzében csakhamar megbarátkoztak s *Románszki* Gyula arra kérte a gyanútlan *Peitler*t, hogy fizessen neki sört. Ez szívesen megvendégelte. Éjfél tájt *Peitler* fizetni akart. Amint pénztárcájához nyúlt, *Románszki* hirtelen mozdulattal rátámadt és 2 darab 100 koronás bankjegyet kikapva a tár-

czából, elfutott. A meglopott ember azonnal a rendőrségre sietett, ahol sirva panasolta el, hogy meglepték. *Mitrovics* rendőrpáncsnok nyomban detektiveket küldött szét, akiknek tegnap délelőtt sikerült a vakmerő tolvajt kézrekeríteni. *Románszki* hosszas tagadás után végre azt vallotta, hogy nem 2 darab 100 koronás, hanem két darab 50 koronás bankjegyet lopott *Peitler*től. Megmotozásakor 117 korona 30 fillért találtak nála. A rendőrség az ügyet a királyi ügyészséghez tette át.

— **Halál a létrán.** *Gruden* Antal laibachi illetőségű 51 éves munkást ma este hirtelen, munka közben érte utol a halál. *Gruden* az Ercolesi-testvéreknek a Baross-kikötőben levő fetelepén volt alkalmazva. Beteges ember volt s csak néhány nap előtt jött ki a városi kórházból. A lábadozó beteg éppen holnap szándékozott hazautazni Krajnába, mert szülőföldje levegőjétől gyógyulást remélt. Ma este 8 órakor a fetelepen levő lakásának kéménye valahogy elromlott. *Gruden* létrát támasztott a tetőnek és a kéményhez igyekezett, hogy azt megjavítsa. Alig lépett azonban a létra második fokára, szótlanul hátraesett s holtan terült el a földön. A gyorsan előhívott *Posder* dr. városi orvos már csak a bekövetkezett halált konstataulta. *Gruden* Antal felesége s három kiskorú gyermeke siratja. Holttestét a temető halottasházába szállították.

— **Verekedő suhancok.** Az óvárosi olasz munkások napirenden levő véres verekedései, úgy látszik, követésre találnak már a fiatal suhancok között is. Csunya példáját mutatta ennek egy fiatal kovácsinas, aki véres sebet ejtett egy pajtásán. *Borsics* Vincze krapinai illetőségű, 16 éves pékinas ma délután 5 órakor együtt sétált a Macello-utcán pajtásával, *Roato* Károly fiumei illetőségű, alig 15 éves kovácsinással. *Borsics* elzelődő szándékkal gunyvevekkel jette társát, mire *Roato* egy zsebéből előrántott bokszoló-gyűrűvel torkon ütötte *Borsics*ot. A fiu nyomban összeesett s előtötte a vér. A rendőrség a mentőkért telefonált, akik a fiu sebet kimoszták. Sebesülése nem veszélyes. A fiatal verekedőt a rendőrségre kísérték, az ügy iratait pedig áttették a járásbíróshoz.

— **Czirkeniczába menők figyelmébe.** Ajánljuk a tengeri fürdőinket látogató magyar közönségnek *Valják Gábor* »Czirkenica« vendéglőjét Czirkeniczában. Magyar konyha. Pensio lakás nélkül 3—5 koronáig.

Főszerkesztő:
Szemerjai Kovacs Zoltán.
Felelős szerkesztő:
Murai Jenő.
Kiadótulajdonos:
»Unio« önyvnyomdai műintézet.

Bor-eladás!

Természetes tiszta magyarországi és dalmáciai asztali boraim kitűnő minőségeit közvetlen a tisztelt fogyasztó közönséggel akarom megismertetni, ajánlom:

Szekszárdi 2 éves rizling literjét 44 fill.
Dalmáciai 2 „ fehér bor „ 40 „
„ pompás siller „ 36 „

Legkisebb vétel 30 liter, mely kívánatra költség nélkül házhoz küldetik és csupán a városi fogyasztási adó lesz külön felszámítva. Mintát komoly érdeklődők ingyen és bérmentve kapnak:

PAUK ÖDÖN
borkereskedő.

FIUME - Szabad kikötő - FIUME.

Telefon 470 szám.

Kocsmárosok nagyobb vétel esetén külön árajánlatot kapnak.

BUCCARI

(Fiume mellett)

Tengeri fürdő, remek szép fekvés, villanyvilágítás

Jadran Szálloda

modern kényelemmel berendezve

Olcsó árak.

Magyar kiszolgálás.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem nagyrabecsült rendelőimet és a n. é. közönséget, hogy az üzleti érintkezés megkönnyítése céljából könyvkötészetű üzletembe bevezettem a telefont.

Telefonom száma 802.

Ezen alkalommal tisztelettel kérem a n. é. közönséget, hogy az irányomban eddig tanúsított bizalommal ezentúl is megtisztelni szíveskedjék, melyet a rám bízott bármilyen munkák pontos és szolid elkészítésével igyekszem fogok kiérdemelni.

A n. é. közönség szolgálatára készen, maradok

teljes tisztelettel

Kirchhofer Adolf,
könyvkötő.

„De la Ville“ Szálloda, Kávéház és Étterem.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye.

A kávéházban
Piczi Sándor kaposvári cigányzenekara
ma és minden nap
NAGY HANGVERSENYT
tart.

Kőbányai és pilseni ösforrási sörkimérés.
Számos látogatást kér
Szentgyörgyi Ferencz,
a »De la Ville« szálló, kávéház és étterem tulajdonosa.

„Bellevue“

vendéglő, kávéház és penzió
Cirquenicában

Közvetlenül a tenger mellett, szép terraszszal s remek kilátással.

Elsőrendű magyar konyha.

Tiszta zamatos borok.

Kőbányai polgári sör.

Szépén berendezett szobák.

Teljes penzió igen olcsó árakon.
A Cirquenicába érkező magyarok különös figyelmébe

